

Arviointi

16.6.2021

VN/11297/2020

VN/11297/2020-VM-17

Valtioneuvoston kanslia

Valtakunnallisen etätyösuosituksen voimassaolon perusteiden tarkastelu

Perusteet:

Osana toimenpiteitä koronaviruksen leviämisen estämiseksi valtioneuvosto linjasi 23. lokakuuta 2020 valtakunnallisesta etätyösuosituksesta. Suositus on ollut voimassa toistaiseksi ja siinä on otettu huomioon epidemiologinen tilannearvio ja kehitys. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö arvioivat etätyösuosituksen perusteita uudelleen 23.12.2020 ja esittivät, että etätyösuositus pidetään voimassa ja arvioidaan uudelleen 30.6.2021 mennessä alkuvuodesta 2021 vaikeutuneen koronavirusepidemiatilanteen perusteella. Osana hybridistrategian toimenpiteitä valtioneuvosto on tammikuussa 2021 arvioinut eri torjuntatoimenpiteitä ja päättänyt toimintasuunnitelman laatimisesta ja sen myötä asteittaisesta valmistautumisesta yhteiskunnan avaamiseksi. Osana tätä hybridistrategian toimintasuunnitelmaa etätyösuosituksen perusteita ja voimassaoloa arvioidaan uudelleen 24.6.2021 mennessä.

Koronavirusepidemia on saatu kevään aikana rajoitustoimenpiteillä ja rokotekattavuuden kautta laskemaan. Työikäisten kohtaamisista merkittävä osa tapahtuu normaalioloissa työtehtävissä ja työikäisten osuus epidemian leviämislle on osoittautunut varsin merkittäväksi. Etätyösuosituksen jatkuminen on eri arvioiden mukaan edesauttanut epidemian laskua, vaikka myös muilla suojautusmistoimenpiteillä on ollut merkittävä vaikutus.

Arviointi:

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö ovat tarkastelleet valtakunnallisen etätyösuosituksen voimassaolon perusteita epidemiologisen tilanteen kehittymisen ja etätyösuosituksen toimivuuden ja vaikutusten kannalta. Lisäksi on pyydetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Työterveyslaitoksen arvioinnit sekä epidemiologisesta kehityksestä että etätyön vaikutuksista osana koronan torjuntatoimenpiteitä (liitteet 1 ja 2).

Erilaisista virusmuunnosten osin herkemmästä tartuttavuudesta ja leviämiskyvystä on esitetty melko vakuuttavia arvioita rekisteriaineistojen perusteella. Myös rokotteiden tehoa muunnoksia vastaan on myös pystytty osin jo tutkimaan.

Suomessa Alpha-muunnos (B.1.1.7 Britannian muunnos) on nykyisellään n. 70-80 prosentin osuudella valtavirus ja Beeta (B.1.351 Etelä-Afrikan virusmuunnos) toiseksi yleisin (10-20%). Myös uusinta Delta-muunnosta (B.1.617.2 Intian virusmuunnosta) on Suomesta tavattu jonkin verran tietyillä alueilla. Vaikka epidemiapurkaukset tietyillä alueilla on saatu melko tavanomaisin rajoitustoimin sammumaan, ne osoittavat, että takaiskut ilman varotoimia ovat yhä mahdollisia. Siksi täysin normaaliin, torjuntatoimista vapaaseen yhteiskuntajärjestykseen ei ehkä vielä ole koko Suomessa täysin turvallista palata, ainakaan ennen kuin suurin osa korkeimmassa vakavan sairastumisen tai kuoleman riskissä olevasta väestöstä on täysin rokotettu.

Koronavirusepidemian ollessa laajasti kasvussa valtakunnallisesti valtioneuvosto suositteli, että julkisen sektorin työntekijät, joiden työtehtävät sen mahdollistavat, työskentelisivät etätyössä mahdollisimman laajasti. Tämä on toteutunut hyvin eikä etätyöllä ole ollut merkittäviä välittömiä haittavaikutuksia. Työyhteisöissä toimintaa ja yhteisön tilaa on arvioitu erilaisten työolobarometrien kautta. Haasteena laajassa etätyössä on ollut se, että sitä ei voida soveltaa kaikissa julkisen sektorin työtehtävissä ja pitkään jatkuneena haasteita syntyy työyhteisöjen toiminnassa, asiakastyön järjestämisessä ja eri tehtävien yhteensovittamisessa sekä jossain määrin myös poikkeustilanteen johtamisessa. Merkittävästi vähentynyt työpaikoilla käynti vaikuttaa välillisesti myös talouteen, erityisesti työpaikkaruokailuun, työmatkaliikenteeseen ja muuhun sellaiseen yritystoimintaan, jonka toteutus on sidoksissa työpaikkoihin.

Valtioneuvosto suositteli vastaavaa etätyötä myös yksityisille työnantajille tiedostaen, että lähi- ja etätyön terveysturvallisen yhteensovittamisen arviointi tapahtuu työpaikkatasolla. Etätyön vaikutukset itse työntekeymiseen ovat hyvin samanlaisia yksityisellä sektorilla kuin julkisellakin ja etätyön tekeminen on jatkunut laajana. Toisaalta yritystoiminnan ylläpitäminen ja toiminnan vaatimukset ohjaavat keskeisemmin järjestelyitä työpaikoilla. Tämä on todettu myös suosituksessa, jossa korostetaan vastuuta työpaikoilla edistää työjärjestelyitä, joilla vähennetään lähikontakteja ja muita riskitekijöitä.

Epidemiatilanteeseen sidotulla etätyösuosituksella on arviointien perusteella ollut positiivinen vaikutus taudin leviämisen rajoituskeinona ja alueelliseen tautitilanteeseen sidoksissa oleva suositus on toiminut hyvin. Koronavirustilanteen parantuessa ja rokotusten etenemisen myötä yhteiskunnan asteittaisessa toiminnan normalisoinnissa etätyösuosituksen voimassa pitämistä mahdollisimman laajana ei ole enää perusteltua, mutta samaan aikaan sillä on edelleen merkitystä alueellisten tautiryppäiden leviämisen hillinnässä.

Tarkempia tietoja koronaviruksen seurannasta on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sivuilla: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koronaviruksen-seuranta>.

Johtopäätökset:

Edellä olevan perusteella on todettavissa, että epidemiologinen tilanne on parantumassa mentäessä kohti kesää ja rokotusten edetessä, mutta THL:n asiantuntija-arvioinnin mukaan tilanne ei ole vakiintunut. Edelleen alueellisesti erot tautitilanteessa ovat suuria ja lisäksi esiintyy lukuisia nopeasti leviäviä pistemäisiä tartuntaryppäitä. Koska epidemiatilanteeseen liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta, on perusteltua jatkaa laajaa etätyösuositusta toistaiseksi kaikilla kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueilla. Etätyösuositukset on THL:n ja STM:n keräämän alueellisen tilannekuvan mukaan poistettu kaikilta perustason alueilta 8.6.2021 mennessä. Suosituksen käyttöönottoa tulee harkita myös perustasolla olevalla alueella välittömästi, mikäli alueella havaitaan merkkejä tartuntojen kääntymisestä kasvuun. Edellä olevan perusteella sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö arvioivat, että edelleen on olemassa vahvat perusteet jatkaa etätyösuosituksen

voimassaoloa kesäkauden yli, kunnes rokotusten etenemisessä on saavutettu tavoiteltu 70 prosentin kattavuus ja nähdään erilaisten rajoitustoimenpiteiden purkamisen vaikutukset. Etätyösuosituksen voimassapitämistä pitää kuitenkin arvioida lyhyellä aikävälillä ja se arvioitaisiin uudelleen elokuussa 2021.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Liitteet	Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen arvio koronavirusepidemian tilasta/6.6.2021 Työterveyslaitoksen kannanotto etätyösuosituksen jatkosta/6.6.2021
Jakelu	Ministeriöt ja virastot
Tiedoksi	Viestintä STM, VM, VNK